

**DYREKTOR
IZBY SKARBOWEJ
W LUBLINIE**

0601-KWWZ.0710.34.2016.9

Lublin, dnia 16 lutego 2017 r.

Pan
Witold Grabarczuk
Naczelnik Urzędu Skarbowego
w Opolu Lubelskim

Egz. Nr 1

1017 -02- 20
WPLYW
3294

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

sporządzone na podstawie art. 46 i 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092) oraz § 11 ust. 1 pkt 1 Zarządzenia Nr 8/2014 Dyrektora Izby Skarbowej w Lublinie z dnia 18 kwietnia 2014 r. w sprawie przeprowadzania kontroli w urzędach skarbowych województwa lubelskiego, zawierające ustalenia dokonane w trakcie kontroli planowej przeprowadzonej

**w Urzędzie Skarbowym w Opolu Lubelskim
ul. Józefa Piłsudskiego 12, 24-300 Opole Lubelskie**

przez pracownika Izby Administracji Skarbowej w Lublinie w Samodzielnym Referacie Podatków Majątkowych:

– starszego komisarza skarbowego,

w dniach od 6 grudnia 2016 r. do 15 stycznia 2017 r., w tym w siedzibie Urzędu w dniach od 6 grudnia 2016 r. do 9 grudnia 2016 r. i od 12 grudnia 2016 r. do 13 grudnia 2016 r. (łącznie 7 dni).

w zakresie: **Pełnomocnictwa w podatku od spadków i darowizn oraz podatku od czynności cywilnoprawnych i udział strony w postępowaniu podatkowym przed organem pierwszej instancji.**

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2015 r. do dnia 6 grudnia 2016 r.

Administracja
Podatkowa

Kierującymi kontrolowaną jednostką w okresie objętym kontrolą byli:

- Pan Robert Szafran od dnia 1 czerwca 2006 r. do dnia 26 lipca 2009 r. pełniący obowiązki Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim, od dnia 27 lipca 2009 r. do dnia 1 lutego 2016 r. powołany na stanowisko Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim;
- Pan Witold Grabarczyk od dnia 2 lutego 2016 r. pełniący obowiązki Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim.

Kontrolą objęto niżej wymienione zagadnienia:

1. Uregulowania wewnętrzne i organizacja pracy Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim w zakresie postępowań podatkowych prowadzonych w przedmiocie podatków majątkowych.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym - stanowiącym załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 21 Dyrektora Izby Skarbowej w Lublinie z dnia 1 kwietnia 2015 r. - odpowiedzialni za prawidłową realizację dochodów budżetu gminy w zakresie ustalania wysokości zobowiązań w podatku od spadków i darowizn oraz określania wysokości zobowiązań w podatku od czynności cywilnoprawnych są wyznaczeni pracownicy Samodzielnego Referatu Postępowań Podatkowych (PP), utworzonego z dniem 1 stycznia 2011 r. na podstawie Regulaminu Organizacyjnego, wprowadzonego Zarządzeniem Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim nr 13/2010 z dnia 15 grudnia 2010 r. Zadania należące do referatu wynikają z § 12 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim.

Kierownikiem referatu jest Pani _____ od dnia 1 stycznia 2011 r., natomiast nadzór merytoryczny sprawuje Zastępca Naczelnika Pan Jacek Duda od dnia 1 października 2007 r.

Na podstawie danych przedstawionych przez Urząd - w okresie objętym kontrolą - zagadnieniami z zakresu podatków majątkowych zajmowali się:

1. starszy inspektor Pan _____ (PP) - podatek od spadków i darowizn,
2. komisarz skarbowy _____ Walczyk (PP) - podatek od czynności cywilnoprawnych,
3. starszy referent Pan _____ (pracownik PP do 30.04.2015 r.) - podatek od spadków i darowizn,
4. starszy komisarz skarbowy Pani _____ (pracownik SWKSSN) – w części etatu od 15.09.2015 r. - podatek od spadków i darowizn.

Zadania osób zajmujących się podatkami majątkowymi wynikają z zakresu obowiązków.

W zakresie podatku od spadków i darowizn w latach 2015 – 2016 prowadzone są następujące rejestry:

1. Rejestr ulg z art. 16 ustawy o podatku od spadków i darowizn,
2. Rejestr zwolnień z art. 4 ustawy o podatku od spadków i darowizn,

3. Rejestr zaświadczeń SD.

Decyzje wydane w 2015 – 2016 zarejestrowane były w aplikacji Biblioteka akt, a następnie - z dniem wdrożenia - w aplikacji SSP.

W zakresie podatku od czynności cywilnoprawnych w latach 2015 – 2016 wszystkie sprawy zarejestrowane były w aplikacji Biblioteka akt, a następnie w aplikacji SSP.

Działania organu podatkowego w tym zakresie należy **ocenić pozytywnie**.

[dowód: akta kontroli str. 6-19]

2. Realizacja udziału strony w postępowaniach prowadzonych przed organem podatkowym pierwszej instancji w latach 2015 – 2016, w tym prawidłowość reprezentacji strony przez ustanowionego pełnomocnika, w zakresie:

a) podatku od spadków i darowizn

Prawidłowość postępowania organu podatkowego w zakresie przestrzegania obowiązku zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania, stosownie do postanowień art. 123 w związku z art. 200 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), oceniono na podstawie wybranych losowo akt podatkowych: 8 sztuk z 2015 r. oraz 19 sztuk z 2016 r.

Co do zasady, postępowania podatkowe wszczynane były poprzez złożone zeznania podatkowe w przedmiocie podatku od spadków i darowizn, stosownie do postanowień art. 165 § 7 Ordynacji podatkowej (26 spraw), a w jednym przypadku prawidłowo wszczęto postępowanie z urzędu poprzez wydanie i doręczenie postanowienia.

Spośród skontrolowanych 27 spraw, 16 spraw zakończono decyzją ustalającą wysokość zobowiązania podatkowego, a w 11 sprawach umorzono postępowanie, ponieważ w wyniku zastosowania ulgi mieszkaniowej na podstawie art. 16 ustawy o podatku od spadków i darowizn (6 spraw) lub zwolnienia na podstawie art. 4 ustawy (7 spraw) zobowiązanie podatkowe nie wystąpiło.

Co do zasady, wartości nabytych rzeczy i praw majątkowych organ podatkowy pierwszej instancji przyjmował w wysokości określonej przez nabywcę w zeznaniu podatkowym, ponieważ odpowiadały one wartościom rynkowym tych rzeczy i praw, a wartości praw do wkładów oszczędnościowych - w wysokości tych wkładów, co jest zgodne z art. 8 ust. 1 i ust. 3 ustawy o podatku od spadków i darowizn. Powyższe zwalniało organ podatkowy z obowiązku wyznaczania stronom siedmiodniowego terminu do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego przed wydaniem decyzji, zgodnie z brzmieniem art. 200 § 2 pkt 3 Ordynacji podatkowej. Taki stan rzeczy stwierdzono w 26 przypadkach. W jednej sprawie prawidłowo wezwano podatnika do podwyższenia wartości przedmiotu umowy darowizny, podając jednocześnie wartość według własnej, wstępnej oceny organu podatkowego, jak to stanowi art. 8 ust. 4 ustawy o podatku od spadków i darowizn. Następnie, po uzyskaniu zgody strony na podwyższenie wartości, prawidłowo wyznaczono stronie termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego na podstawie art. 200 § 2 pkt 3 Ordynacji

podatkowej oraz doręczono decyzję ustalającą wysokość zobowiązania podatkowego.

[dowód: akta kontroli str. 29-31]

Na podstawie informacji uzyskanej od kierownika PP, w okresie objętym kontrolą pełnomocnik reprezentował stronę postępowania podatkowego jedynie w dwóch sprawach z zakresu podatku od spadków i darowizn, przeprowadzonych w 2016 roku.

Kontrola akt znak sprawy: 0614-PP.4203. z 2016 i 0614-PP.4203. z 2016 wykazała, iż organ podatkowy przeprowadził postępowanie z udziałem pełnomocnika w osobie adwokata z naruszeniem obowiązujących od dnia 1 stycznia 2016 r. przepisów zamieszczonych w Rozdziale 3a. Pełnomocnictwa, dotyczących pełnomocnictw szczególnych, a zwłaszcza art. 138c § 1, art. 138e, 144 § 1 Ordynacji podatkowej. Zaniechano wezwania pełnomocnika do uzupełnienia pełnomocnictwa szczególnego na formularzu PPS-1 stosownie do postanowień art. 138e Ordynacji podatkowej, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wzorów pełnomocnictwa szczególnego i pełnomocnictwa do doręczeń oraz wzorów zawiadomienia o zmianie, odwołaniu lub wypowiedzeniu tych pełnomocnictw z dnia 28 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 2330). Prowadzono korespondencję z pełnomocnikiem z naruszeniem postanowień art. 144 § 5 Ordynacji podatkowej, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu przysyłania, w formie dokumentu elektronicznego, pełnomocnictwa ogólnego, pełnomocnictwa szczególnego oraz pełnomocnictwa do doręczeń z dnia 28 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 2290).

Udzielone pełnomocnictwa z dnia 26 i 27 stycznia 2016 r. sporządzone zostały na papierze firmowym Kancelarii adwokackiej i zawierały dane identyfikujące mocodawcę oraz dane identyfikujące pełnomocnika, jednakże bez ich identyfikatorów podatkowych, a w przypadku adwokata – także bez jego adresu elektronicznego. W pełnomocnictwach określono również ich zakres. Postępowania w tych sprawach przeprowadzono z udziałem pełnomocnika i zakończono decyzjami z dnia 4 sierpnia 2016 r. Decyzją znak sprawy: 0614-PP.4203. z 2016 ustalono zobowiązanie w podatku od spadków i darowizn w kwocie 6 597 zł, którego część w kwocie 3 599,89 zł wpłacono dnia 19 września 2016 r., a pozostała kwota 2 997,11 zł spłacana jest w terminach zapadalności rat ustalonych decyzją organu podatkowego z dnia 18 października 2016 r. Natomiast decyzją znak sprawy: 0614-PP.4203. z 2016 ustalono zobowiązanie w podatku od spadków i darowizn w kwocie 2 800 zł, które w całości zostało wpłacone w dniu 26 września 2016 r. Powyższe decyzje posiadają walor ostateczności w rozumieniu art. 128 Ordynacji podatkowej.

Na podstawie informacji uzyskanej od kierownika PP, w okresie objętym kontrolą w zakresie postępowań prowadzonych w podatku od czynności cywilnoprawnych, strony nie korzystały z reprezentacji przez pełnomocnika.

[dowód: akta kontroli str. 23-28]

b) podatku od czynności cywilnoprawnych

Prawidłowość postępowania w zakresie przestrzegania obowiązku zapewnienia stronom czynnego udziału w postępowaniu podatkowym oceniono na podstawie wybranych losowo akt

podatkowych: 8 sztuk z 2015 r. oraz 5 sztuk z 2016 r.

Analiza 8 spraw z 2015 r. pozwala stwierdzić, że w przypadku stwierdzenia przez organ podatkowy, iż cena podana do aktu notarialnego - od której notariusz obliczył i pobrał podatek - odbiegała istotnie od wartości rynkowej przedmiotu czynności cywilnoprawnej, wszczynano z urzędu postępowanie podatkowe, wydając i doręczając stronom postanowienie na podstawie art. 165 § 2 i § 4 Ordynacji podatkowej. Następnie prawidłowo wzywano podatnika do podwyższenia wartości przedmiotu czynności cywilnoprawnej, w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia doręczenia wezwania, podając jednocześnie wartość według własnej, wstępnej oceny organu podatkowego, jak stanowi art. 6 ust. 3 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych. Następnie – po otrzymaniu zgody na podwyższenie wartości - prawidłowo wyznaczano stronom termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego zgodnie z postanowieniami art. 200 § 2 pkt 3 Ordynacji podatkowej.

Jako sprzeczne z prawem należy uznać zakończenie postępowania w 7 sprawach z 2015 roku poprzez wydanie w każdej z nich po jednym egzemplarzu decyzji na małżonków solidarnie odpowiedzialnych za uiszczenie podatku oraz doręczenie tego jednego egzemplarza wyłącznie jednemu z małżonków, tym samym pomijając udział drugiego podatnika, co stanowi naruszenie art. 5 ust. 1 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych oraz art. 123, art. 133 § 1, art. 207 § 1, art. 144 § 1, art. 211 Ordynacji podatkowej. Uchybień takich nie stwierdzono w kontrolowanych aktach z 2016 roku.

Nie znajduje uzasadnienia i potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym wydanie we wszystkich skontrolowanych sprawach z 2015 roku decyzji zawierających orzeczenie o odpowiedzialności podatnika za nie pobrany przez notariusza z winy podatnika podatek od czynności cywilnoprawnych w sytuacji, gdy w zakresie winy podatnika nie było prowadzone postępowanie, a jedynym powodem zamieszczenia takiego stwierdzenia było ustalenie podatku w kwocie wyższej niż pobrał notariusz, który obliczył i pobrał podatek od ceny sprzedaży, niższej niż wartość rynkowa ustalona przez organ podatkowy. Uchybień takich nie stwierdzono w kontrolowanych aktach z 2016 roku.

Analiza 2 spraw z 2016 r. - w których stroną są małżonkowie solidarnie odpowiedzialni za uiszczenie podatku - pozwala stwierdzić, iż żadna z wydanych i doręczonych każdemu z małżonków decyzji, określających wysokość należnego podatku nie zawiera informacji o solidarnej odpowiedzialności na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych.

[dowód: akta kontroli str. 20-22, 31]

Z uwagi na wagę oraz częstotliwość stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie zapewnienia stronom oraz ich pełnomocnikom czynnego udziału w postępowaniach, przeprowadzonych przed organem podatkowym pierwszej instancji w przedmiocie podatków majątkowych w latach 2015 – 2016, działania organu podatkowego w tym zakresie należy **ocenić pozytywnie z nieprawidłowościami.**

3. Prawidłowość udzielonych ulg i zwolnień na podstawie ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn w latach 2015 – 2016.

a) Ulga mieszkaniowa na podstawie art. 16 ustawy

Analiza dowodów zgromadzonych w 3 sprawach, losowo wytypowanych do kontroli, pozwoliła stwierdzić prawidłowość zastosowanej ulgi mieszkaniowej na podstawie art. 16 ustawy o podatku od spadków i darowizn.

b) Zwolnienia na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy

Analiza dowodów zgromadzonych w 3 sprawach, losowo wytypowanych do kontroli, pozwoliła stwierdzić prawidłowość zastosowanych zwolnień na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o podatku od spadków i darowizn.

Działania organu podatkowego w tym zakresie należy **ocenić pozytywnie**.

[dowód: akta kontroli str. 32]

Reasumując, działalność Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim w zakresie pełnomocnictw w podatku od spadków i darowizn oraz podatku od czynności cywilnoprawnych i udziału strony w postępowaniu podatkowym przed organem pierwszej instancji należy ocenić **pozytywnie z uchybieniami**.

Wpływ na ww. ocenę miała waga stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz ocena pozytywna w zakresie:

- rozwiązań organizacyjnych oraz organizacji pracy w obszarze zajmującym się załatwianiem spraw w podatkach majątkowych,
- prawidłowości udzielonych ulg i zwolnień na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn,

a także ocena pozytywna z nieprawidłowościami w zakresie zapewnienia stronom oraz ich pełnomocnikom czynnego udziału w postępowaniach, przeprowadzonych przed organem podatkowym pierwszej instancji w przedmiocie podatków majątkowych w latach 2015 – 2016.

Podkreślenia wymaga fakt, iż w toku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono oszustw i nadużyć finansowych, które miałyby negatywny wpływ na funkcjonowanie jednostki.

W przysługującym Panu Naczelnikowi terminie – stosownie do art. 40 ust. 1 powołanej na wstępie ustawy o kontroli w administracji rządowej – nie zostały zgłoszone umotywowane pisemne zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 27 stycznia 2017 r. nr 0601-KWWZ.0710.34.2016.5

Uwzględniając powyższe, w celu wyeliminowania stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości – zalecam:

1. Przeszkolić pracowników w zakresie stosowania przepisów zamieszczonych w Rozdziale 3a. Pełnomocnictwo, dotyczących pełnomocnictw szczególnych, a zwłaszcza art. 138c § 1, art. 138e, 144 § 1 Ordynacji podatkowej.
2. W przypadku stwierdzonych braków formalnych wzywać pełnomocników do uzupełnienia pełnomocnictwa szczególnego i wypełnienia formularza PPS-1, stosownie do postanowień art. 138e Ordynacji podatkowej, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wzorów pełnomocnictwa szczególnego i pełnomocnictwa do doręczeń oraz wzorów zawiadomienia o zmianie, odwołaniu lub wypowiedzeniu tych pełnomocnictw z dnia 28 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 2330).
3. Prowadzić korespondencję z pełnomocnikiem w formie przewidzianej przepisami art. 144 § 5 Ordynacji podatkowej, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sposobu przesyłania, w formie dokumentu elektronicznego, pełnomocnictwa ogólnego, pełnomocnictwa szczególnego oraz pełnomocnictwa do doręczeń z dnia 28 grudnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 2290).
4. Wydając decyzje w przedmiocie podatku od czynności cywilnoprawnych, w których stronami byli małżonkowie solidarnie odpowiedzialni za uiszczenie podatku, należy zamieścić informację o solidarnej odpowiedzialności, stosownie do postanowień art. 5 ust. 1 ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych.

Przekazując powyższe zalecenia wyznaczam termin na złożenie informacji o ich wykonaniu, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich ewentualnego niepodjęcia na dzień **20 marca 2017 r.**

Jednocześnie w związku z poleceniem Ministerstwa Finansów zawartym w piśmie z dnia 4 września 2014 r. nr CP12/012/1/TBC/14/80252RD przekazanym przy piśmie Dyrektora Izby Skarbowej w Lublinie z dnia 16 września 2014 r. nr KW/070-0020/14/27806 polecam przekazać do tut. Izby informację o rezultatach wdrożonych zaleceń w terminie do **30 grudnia 2017 r.**

p.o. Dyrektora Izby Skarbowej w Lublinie
mgr Andrzej Leszek Bielecki

